

Prasmes un tehnoloģiju pieejamība – nosacījumi digitālās plaisas mazināšanai starp pilsētu un laukiem

Smiltē 26. septembrī norisinājās Vidzemes plānošanas reģiona rīkotais sabiedrības iesaistes pasākums “Digitālā Vidzeme”, kas pulcēja Smiltē novada un apkārtējo novadu iedzīvotājus, pašvaldību speciālistus un aktīvos kopienu pārstāvjus, lai kopīgi domātu par digitalizācijas iespējām un izaicinājumiem lauku teritorijās.

Vidzemes plānošanas reģiona īstenotais projekts “Digital Rural” un tā ietvaros rīkotie pasākumi ir platforma viedokļu apmaiņai, iedvesmas stāstiem un praktisku padomu iegūšanai. Tā mērķis ir aktualizēt jautājumus par digitālo prasmju stiprināšanu, tehnoloģiju pieejamību un kibersdrošību reģionos, kuros tieši šie jautājumi nereti nosaka dzīves kvalitāti un vietējās kopienas attīstības tempu.

Kā būt drošiem digitālajā vidē?

Pasākuma iedvesmas brīdī uzstājās digitālo procesu un kiberdrošības eksperte Lolita Felzenberga. Viņa skaidroja, kā ikviens – neatkarīgi no dzīvesvietas – var justies drošāk internetā, sargāt savus datus un atpazīt mūsdienu kiberapdraudējumus.

Lekcijā īpaši uzsvērts, cik būtiski ir stiprināt digitālās prasmes ikvienam digitālo ierīču lietotājam un kā mainās uzbrukumu veidi – no viltus e-pastiem līdz telefonkrāpniecībai. Tika sniegti padomi, kā veidot drošas paroles, izmantot divpakāpju autentifikāciju un kritiski vērtēt informāciju, kas saņemta e-pastā vai sociālajos tīklos.

“Galvenais kiberuzbrucēju mērķis ir mūsu dati un nauda, un bieži vien tieši pats lietotājs ir vājākais posms sistēmā”, uzsvēra Lolita Felzenberga. Viņa atgādināja: “Arvien vairāk mūsu ikdienas notiek digitāli, tāpēc ikvienam jābūt zinošam un piesardzīgam.”

Diskusijā - kopienu pieredze, sadarbība un reālie izaicinājumi

Diskusijas dalībnieki atzina, ka mūsdienās digitālās prasmes ir nepieciešamas ikvienam – gan senioriem, kuri apgūst viedierīču lietošanu bibliotēkās, gan ģimenēm, kas izvēlas pārcelties uz laukiem un strādāt attālināti.

Tika uzsvērts, cik svarīga ir kvalitatīva interneta pieejamība un infrastruktūra, jo tas joprojām ir viens no lielākajiem šķēršļiem digitālo pakalpojumu izmantošanai daudzviet laukos. Dalībnieki dalījās pieredzē, kā pašvaldības, uzņēmēji un kopienu aktīvisti var sadarboties, lai veicinātu apmācību pieejamību, motivētu lietot tehnoloģijas un veidotu savstarpējo atbalstu – piemēram, izmantojot bibliotēku telpas vai uzņēmumu konferenču zāles dažādām apmācībām.

Kā diskusijā uzsvēra vairāki klātesošie, digitālā plaisa nav tikai vecuma jautājums – bieži vien tās pamatā ir motivācijas, pieredzes un infrastruktūras trūkums.

Labā prakse iedvesmo

Diskusijā dalībnieki uzsvēra, ka Vidzemes reģionā jau ir vairāki labas prakses piemēri, kas palīdz samazināt digitālo plaisu. Kā būtiskākie minami:

- Pašvaldību domes sēžu translācija tiešsaistē un elektroniskie pašvaldību pakalpojumi. Hibrīda formāta sēdes padara pašvaldības darbu pieejamāku visiem – gan deputātiem un

darbiniekiem, gan iedzīvotājiem, un veicina iedzīvotāju informētību un līdzdalību lēmumu pieņemšanā. Savukārt elektroniskie pakalpojumi ļauj iedzīvotājiem ērtāk saņemt pašvaldības pakalpojumus, tostarp attālākos lauku novados.

- **Mobilās lietotnes un aktuālā informācija.** Pašvaldības ievieš mobilās lietotnes, kas ļauj iedzīvotājiem operatīvi saņemt informāciju par jaunumiem, notikumiem un pašvaldības pakalpojumiem, kā arī ātrāk sazināties ar pašvaldību.

- **Senioru un citu iedzīvotāju apmācības bibliotēkās.** Vietējās bibliotēkas nodrošina praktiskas apmācības, kurās seniori un mazāk pieredzējuši lietotāji apgūst interneta, viedierīču un valsts e-pakalpojumu lietošanu.

- **Savstarpējā palīdzība un starppaaudžu sadarbība.** Jaunieši un tehnoloģijas labāk pārzinoši cilvēki aktīvi palīdz vecākajai paaudzei apgūt digitālās prasmes, piemēram, apmaksāt rēķinus, izmantot internetbanku vai risināt tehniskas problēmas ar ierīcēm. Tas būtu attīstāms ne tikai ģimenēs, bet arī, piemēram, skolu jaunatnes un senioru kopienu sadarbībā.

Pasākuma laikā tika prezentēts arī Smiltenes novada pašvaldības īstenotais Interreg projekts “Sharing”, kura ideja – sekmēt kopienu sadarbību un resursu koplietošanu – lieliski sasaucas ar “Digital Rural” uzsvērtu mērķi stiprināt digitālo iekļaušanu un ilgtspēju Vidzemes laukos.

Sarunas noslēgumā dalībnieki uzsvēra, ka svarīgi turpināt izglītēt sabiedrību par digitālo drošību un vienlaikus domāt, lai digitālie risinājumi būtu piemēroti visām iedzīvotāju grupām. Svarīgi, lai apmācības un atbalsta aktivitātes notiktu pēc iespējas tuvāk cilvēku dzīvesvietām, iesaistot gan vietējos uzņēmējus, gan kopienas līderus, gan pašvaldību darbiniekus.

Pasākumā gūtās atziņas tiks izmantotas arī Vidzemes plānošanas reģiona attīstības dokumentu pilnveidē un jaunu projektu veidošanā, lai Vidzeme kļūtu vēl atvērtāka digitālajām iespējām ikvienam tās iedzīvotājam.

Par projektu “Digital Rural”

Projekta “Digital Rural – Viedo ciemu un lauku kopienu digitālās transformācijas veicināšana” mērķis ir uzlabot digitālo infrastruktūru, stiprināt iedzīvotāju un uzņēmēju digitālās prasmes, kā arī veicināt inovāciju lauku reģionos. Projektā iesaistīti partneri no 9 Eiropas valstīm, un Vidzemes plānošanas reģions ir atbildīgs par pieredzes apmaiņu, labās prakses apzināšanu un jaunu risinājumu ieviešanu tieši Vidzemes lauku teritorijās.

Vairāk par projektu:
<https://www.vidzeme.lv/projekti/viedo-ciemu-un-lauku-kopienu-digitalas-transformacija-s-veicinasana-digital-rural/>

Aicinām piedalīties arī Vidzemes iedzīvotāju aptaujā par digitālās dzīves paradumiem un vajadzībām laukos!

Aptauja aizpildāma šeit: **<https://forms.office.com/e/MdsRCLtz47>**

Jautājumiem:

Ineta Tauriņa, projektu vadītāja

ineta.taurina@vidzeme.lv

+371 26382820

Informāciju sagatavoja:

Dzintars Močs, sabiedrisko attiecību speciālists

dzintars.mocs@vidzeme.lv

+371 28246484